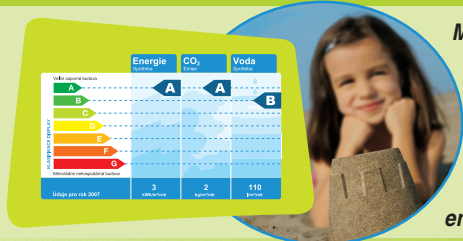

Energetické štítkování budov trochu jinak

Města a obce v České republice, stejně jako ostatní vlastníci staveb občanské vybavenosti, mají od začátku roku 2009 povinnost dokládat energetickou náročnost budov prostřednictvím energetických štítků.

Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM) nabízí svým členům možnost zapojit se do mezinárodní kampaně DISPLAY, která na povinné štítkování navazuje a navíc umožní samosprávám lépe komunikovat s občany o výdajích za energie u budov vlastněných městem či obcí. Takovéto veřejně přístupné energetické štítky dokládají i další zajímavé údaje včetně možných opatření, jak spotřebu energie snížit.

Symbolicky během oslav Dne Země, který připomíná lidem na celém světě téma ochrany životního prostředí, byl na budovu základní školy Ladova ve Zdravém městě Litoměřice připraven plakát s energetickým štítkem DISPLAY. Plakát informuje o tom, jak se daří v objektu procházejícím rekonstrukcí včetně zateplení snížit energetickou náročnost provozu – spotřebu energie, vody a množství emisí CO₂ vyrobené při výrobě energie. Podobné štítky by se měly objevit na dalších základních školách a postupně i na všech veřejných budovách města, které je známé svou širokou podporou využívání obnovitelných zdrojů energie. Litoměřice toho v oblasti udržitelné energetiky dělají opravdu hodně: od dotačního programu na podporu instalace solárních zařízení pro soukromé investory, přes občanskou solární elektrárnu, až po v ČR unikátní projekt geotermálního vrtu. „*Díky podpoře ze strany vedení města v Litoměřicích stále roste podíl využívání obnovitelných zdrojů energie u soukromých budov. Město jde navíc občanům příkladem úsporami energie a šetrností k životnímu prostředí u svých staveb,*“ říká Ing. Pavel Gryndler, vedoucí odboru životního prostředí Městského úřadu Litoměřice.

Do projektu DISPLAY se v České republice kromě Zdravého města Litoměřice zapojila severočeská Krupka a také Zdravá městská část Praha-Libuš a Písnice. Za účasti starosty této pražské městské části byl v říjnu 2008 umístěn energetický štítek DISPLAY u vchodu do budovy základní školy Meteorologická. Také zde probíhají konkrétní opatření v podobě výměny oken nebo nahrazení topného systému novou, úspornější technologií, která je navíc financována v rámci systému EPC (Energy Performance Contracting) právě z dosažených úspor. Ani v případě městské části Praha-Libuš a Písnice ale nezůstalo jen u jedné budovy. Letos na podzim bude opatřena energetickým štítkem DISPLAY prvostupňová základní škola Ladislava Čoňka v Písnici, další budovy budou následovat. „*Kampaně DISPLAY se stala jedním z impulzů, abychom se začali zabývat energetickými úsporami ve veřejných budovách a udržitelnou energetikou vůbec. Dá se říci, že od energetického štítku vedla cesta ke konkrétním úsporným opatřením, která se podařilo zrealizovat,*“ říká Iva Hájková, koordinátorka projektu Zdravá Libuš a Písnice.

Energetický štítek a informační plakát DISPLAY lze jednoduše vyrobit pomocí kalkulačního nástroje dostupného i v češtině na stránkách kampaně www.display-campaign.org. Se zadáváním dat do formuláře pomáhají městům zapojeným do kampaně DISPLAY pracovníci společnosti Porsenna, o.p.s.

Proč se města a obce zapojují do kampaně DISPLAY:

- dokládají tak energetickou náročnost budov ve svém vlastnictví,
- komunikují s občany o možnostech energetických úspor pomocí transparentních štítků na budovách,
- jdou příkladem svým občanům opatřeními, která vedou k úsporám energie.

Jak se liší štítky DISPLAY od povinných energetických štítků:

- zveřejňují skutečnou spotřebu energie a ne jen výpočtové hodnoty,
- kromě spotřeby energie udávají také spotřebu vody a emise CO₂,
- informují také o možných opatřeních, která vedou k úsporám energie.

Prezentace kampaně DISPLAY a umístění energetického štítku na budovu ZŠ Ladova v Litoměřicích

Štítky, štítky, štítky...

Povinnost zveřejnit na viditelném místě energetický štítek budovy, který srozumitelně vyjadřuje stupeň energetické náročnosti, mají od 1. ledna 2009 všichni provozovatelé veřejných budov. Energetická náročnost budovy je vyjádřena písmeny A až G, od nejušpornějších po nejméně úsporné stavby, podobně jako u elektrospotřebičů. A právě podobnost energetických štítků budov se štítky u elektrospotřebičů využívá i kampaně DISPLAY. U ledniček a praček vedlo štítkování k tomu, že ve většině případů kupují lidé spotřebiče třídy A nebo A+, tedy ty nejušpornější. Stejný případ by mohl nastat i u budov. Cílem kampaně DISPLAY je mimo jiné překonat bariéru nedostatečné informovanosti. I o technických záležitostech lze komunikovat atraktivně a přesvědčivě. Důkazem jsou právě úsporné elektrospotřebiče, které již používá více než polovina českých domácností.

Smyslem kampaně DISPLAY není konkurovat povinnému štítkování budov, ale spíše umožnit městům a obcím lépe informovat občany o možných úsporách energie a o vynaložených veřejných prostředcích na provoz budov. Proti povinným energetickým štítkům, kde je uváděna spotřeba energie získaná výpočtem z normy, se na plakátech DISPLAY zveřejňuje skutečná, tedy naměřená a fakturovaná spotřeba energie. V neposlední řadě jde také o snížení emisí CO₂ (jejich množství lze také spočítat pomocí zmíněného kalkulačního nástroje). Do kampaně DISPLAY, kterou v Evropě iniciovala asociace Energie-Cités, se dosud zapojilo 352 místních samospráv a 22 organizací. Více informací o kampani DISPLAY včetně kalkulačního nástroje v češtině naleznete na stránce www.display-campaign.org.

Evropská asociace Energie-Cités poskytuje svým členům metodologické vedení, organizuje studijní cesty za dobrou praxí, semináře, kampaně, vytváří společné projekty a poskytuje individuální poradenství. Důležitým aspektem je rovněž partnerství mezi městy, obcemi a regiony v Evropě, které se díky spolupráci se Zdravými městy úspěšně rozvíjí i v České republice. Jedním z důkazů jsou společné projekty, jako například „DISPLAY“, zaměřené na aktuální problematiku energetických štítků budov.

Gérard Magnin, ředitel asociace Energie-Cités

Udržitelná energetika na místní a regionální úrovni

Rada vlády pro udržitelný rozvoj podpořila na začátku roku 2007 myšlenku, aby se společným průřezovým tématem na místní a regionální úrovni v České republice stala udržitelná energetika. Cílem iniciativy, kterou podporují jednotlivá

ministerstva, odborné instituce a neziskové organizace i konkrétní obce, je ukázat postupy k řešení nejožehavějších energetických problémů na místní a regionální úrovni a představit také příklady dobré praxe z České republiky i jiných zemí.

Co znamená Společné téma „udržitelná energetika“ v praxi?

Od začátku roku 2008 se mohla města, obce i regiony zapojit do této iniciativy a realizovat vybrané kampaně, jako jsou např. Den Země, Chraňme klima Země či Green Light, a zapojit se do projektů zaměřených na téma komunální energetiky. Díky spolupráci zástupců ministerstev a odborných institucí byla vytvořena sada indikátorů, která slouží městům a obcím k měření efektivnosti zaváděných opatření. Hlavní důraz v rámci Společného tématu „udržitelná energetika“ je však kladen na společný postup, sdílení dobré praxe a výměnu zkušeností mezi aktivními samosprávami. Národní síť Zdravých měst ČR se aktivně podílí na hledání a sdílení dobré praxe v oblasti udržitelné energetiky a pro své členy i další zájemce připravila řadu navazujících akcí a aktivit. Konkrétní ukázkové příklady dobré praxe z oblasti udržitelné energetiky nejen ve Zdravých městech lze najít v internetové Databázi DobráPraxe na adrese www.dobrapraxe.cz.

Výroční konference NSZM, která se konala v prosinci 2008 u příležitosti 15letého výročí asociace, byla z velké části věnována tématu udržitelné energetiky. Přihlásili se první zájemci o informace ke kampani DISPLAY, a vznikl tak „Klub DISPLAY“, jehož členům jsou průběžně rozesílány materiály k danému tématu.

Komunikační modely k tématu udržitelné energetiky

V rámci Společného tématu „udržitelná energetika“ zpracovala NSZM pro zájemce komunikační modely k základním tématům včetně jednoduchých grafických symbolů – piktogramů:

**ÚSPORY
ENERGIE**

**SYSTÉMY
ŘÍZENÍ
A VZDĚLÁVÁNÍ**

**OBNOVITELNÉ
ZDROJE
ENERGIE**

**ENERGETICKÁ
SOBĚSTAČNOST
A BEZPEČNOST**

**OCHRANA
OVZDUŠÍ**

**OCHRANA
KLIMATU**

Jak se mohou obce zapojit?

NSZM se stala za Českou republiku členskou organizací asociace evropských místních samospráv Energie-Cités. Tato forma mezinárodní spolupráce umožňuje Zdravým městům podílet se na vybraných projektech spojených s tématem udržitelné energetiky. Vedle zmíněné kampaně DISPLAY jde zejména o projekt MODEL, zaměřený na vytvoření fungujícího energetického managementu na úrovni samospráv, který dokáže každoročně snižovat provozní výdaje města či obce za energie a šetřit tak životní prostředí. Projekt realizuje v ČR společnost Por-senna, o.p.s., do projektu se zatím zapojila Zdravá města Hlinsko a Kopřivnice a Zdravá městská část Praha-Libuš a Písnice. Více informací o projektu lze nalézt na stránce www.energymodel.eu.

S cílem představit úspěšná řešení v oblastech energetiky a dopravy na 16 příkladech z celého světa putuje po Zdravých městech, obcích a regionech výstava IMAGINE, která je součástí stejnojmenného projektu Energie-Cités. Výstavu se podařilo přeložit do českého jazyka a instalovat v jednotlivých městech za finanční podpory společnosti Knauf Insulation ČR.

Významným finančním zdrojem pro realizaci projektů na podporu udržitelné energetiky je program Evropské komise Intelligent Energy Europe. Z tohoto programu je financován také projekt SUNFLOWER, zaměřený na podporu výzkumu v oblastech energetického průmyslu, jako jsou fotovoltaické elektrárny, technologické parky nebo výzkumná pracoviště v konkrétních evropských regionech. Zástupci Zdravých měst, obcí a regionů se mohou účastnit pravidelných exkurzí či dalších akcí, čerpat a sdílet tak bohaté zkušenosti z dalších evropských zemí.

Více informací o možnostech zapojení Vaší obce rádi poskytneme na adrese info@nsmz.cz.

**Pakt starostů
a primátorů**
Pro místní udržitelnou energii

Asociace Energie-Cités iniciovala společně s Evropskou komisí dlouhodobou kampaň, tzv. Pakt starostů a primátorů (Covenant of Mayors), která by měla pomoci dosáhnout cílů, jež si v roce 2007 vytyčili reprezentanti evropských zemí v oblastech využívání energie a ochrany klimatu. Cíl „3 x 20“ stanovuje, že evropské země do roku 2020 sníží emise CO₂ o 20 %, o stejné procento se zvýší energetická účinnost a zvýší se do té doby podíl obnovitelných zdrojů energie na 20 % z celkové skladby zdrojů energie. Přihlášené samosprávy se dobrovolně zavázaly stanovené cíle na území města, obce či regionu splnit nebo dokonce překročit. Dosavadní zkušenosti měst a obcí, které se k výzvě připojily, byly prezentovány během výroční konference Energie-Cités v dubnu 2009 v Bruselu. Během konference prezentovala aktivity na podporu udržitelné energetiky také starostka městské části Brno-Nový Lískovec. Zdravé město Brno učinilo v polovině roku 2009 kroky k tomu, aby se stalo prvním signatářem Paktu starostů a primátorů v České republice. NSZM jako člen asociace Energie-Cités v ČR nabízí spolupráci i dalším zájemcům o tuto celoevropskou aktivitu zástupců místních samospráv.